

Briuselis, 2021 m. lapkričio 22 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0106(COD)

13802/1/21
REV 1

LIMITE

TELECOM 413
JAI 1209
COPEN 394
CYBER 288
DATAPROTECT 254
EJUSTICE 98
COSI 221
IXIM 224
ENFOPOL 420
FREMP 260
RELEX 964
MI 831
COMPET 802
CODEC 1457

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujantčios valstybės narės
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 8115/20

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto akto) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai
- Pažangos ataskaita

I. ĮVADAS

- 2021 m. balandžio 21 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas)¹.

¹ Dok. 8115/21.

2. Komisijos pasiūlymo, kuris grindžiamas SESV 16 ir 114 straipsniais, tikslai – užtikrinti, kad Sąjungos rinkai pateikiamos ir Sąjungoje naudojamos DI sistemos būtų saugios ir derėtų su dabartiniais pagrindines teises ir Sąjungos vertybes reglamentuojančiais teisės aktais, užtikrinti teisinį tikrumą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms ir inovacijoms DI srityje, gerinti valdymą ir veiksmingą dabartinių teisės aktų, kuriais reglamentuojamos pagrindinės teisės ir sauga, vykdymo užtikrinimą ir palengvinti bendrosios teisėtų, saugių ir patikimų DI prietaikų rinkos plėtrą, kartu užkertant kelią rinkos susiskaidymui.
3. Europos Parlamentas pranešė, kad šis dokumentas bus perduotas Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos (IMCO) komitetui. IMCO komitetas pranešėju šiam dokumentui paskyrė Brando BENIFEI (S&D, Italija). Galutinis sprendimas dėl dokumento priskyrimo EP komitetams dar nepriimtas.
4. Dėl pasiūlymo konsultuotasi su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Europos regionų komitetu – abiem institucijoms, atitinkamai 2021 m. birželio 15 d. ir 2021 m. birželio 24 d., buvo išsiųsti oficialūs prašymai pateikti nuomones. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl pasiūlymo pateikė 2021 m. rugsėjo 22 d.², o Europos regionų komiteto nuomonė dar nepateikta.
5. Europos centrinio banko buvo paprašyta pateikti nuomonę dėl tam tikrų pasiūlymo aspektų, patenkančių į jo kompetencijos arba atsakomybės sritį. Oficialų prašymą Taryba išsiuntė 2021 m. lapkričio 3 d., o nuomonė kol kas nepateikta.
6. 2021 m. birželio 18 d. Europos duomenų apsaugos valdyba (EDAV) ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP) pateikė bendrą nuomonę dėl pasiūlymo³.

² [EESRK nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės \(Dirbtinio intelekto akto\) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai.](#)

³ [EDAV ir EDAPP bendra nuomonė Nr. 05/2021.](#)

II. DARBAS TARYBOJE

7. Taryboje pasiūlymas buvo nagrinėjamas Telekomunikacijų ir informacinės visuomenės darbo grupėje (toliau – TELECOM darbo grupė). TELECOM darbo grupė pasiūlymą pradėjo svarstyti keliuose posėdžiuose (2021 m. balandžio–birželio mėn.), pirmininkaujant Portugalijai. Be to, 2021 m. birželio 8 d. pirmininkavusi Portugalija surengė specialų praktinį seminarą, kurio tikslas buvo pristatyti ir su valstybėmis narėmis aptarti siūlomo Dirbtinio intelekto akto (DIA) kai kuriuos pagrindinius reglamentavimo pasirinkimus ir sudedamąsias dalis.
8. Pasiūlymas TELECOM grupėje buvo toliau nagrinėjamas pirmininkaujant Slovėnijai – liepos 6 d., rugsėjo 7 d. ir 21 d., spalio 5 d., 12 d. ir 26 d. ir lapkričio 9 d. ir 16 d. posėdžiuose. Tuose posėdžiuose Komisija išsamiai pristatė visą siūlomo reglamento tekstą, o delegacijos jį preliminariai aptarė. Be to, pirmininkaujanti Slovėnija liepos 15 d., rugpjūčio 31 d., rugsėjo 20 d. ir 27 d. ir spalio 7 d. lygiagrečiai surengė penkis internetinius praktinius seminarus. Seminaruose galėjo dalyvauti ekspertai iš sostinių, o jų darbotvarkės atspindėjo ankstesnių DIA skirtų TELECOM darbo grupės posėdžių darbotvarkes, siekiant suteikti papildomų galimybių išsamiau aptarti klausimus ir surengti klausimų ir atsakymų sesijas temomis, kurios buvo aptariamoms per pristatymus TELECOM darbo grupėje.
9. Be TELECOM darbo grupės narių atliktos analizės, rugsėjo 30 d. buvo surengtas specialus internetinis praktinis seminaras, kad būtų galima išsamiau išnagrinėti pasiūlymo poveikį teisingumo ir vidaus reikalų srityje. Praktinis seminaras surengtas po diskusijų dėl pasiūlymo dėl DIA, vykusių 2021 m. liepos 17–18 d. vidaus ir teisingumo ministrų neformaliame posėdyje, ir jame galėjo dalyvauti tiek TVR, tiek TELECOM bendruomenių ekspertai. Šiose diskusijose daugiausia dėmesio skirta DI sistemos apibrėžčiai, faktiniam pasiūlymo poveikiui teisingumo ir vidaus reikalų sričiai, susijusiam su procedūromis, sąnaudomis ir produktų bei paslaugų prieinamumu (ypač didelės rizikos kategorijų atveju, bet jomis neapsiribojant) ir požiūriui į DI sistemų naudojimą teisėsaugos tikslais, visų pirma kiek tai susiję su nuotolinio biometrinių tapatybės nustatymo realiuoju laiku naudojimu viešosiose erdvėse.

10. 2021 m. spalio 15 d. pirmininkaujanti Slovėnija surengė pusdienio trukmės neformalų telekomunikacijų ministrų tarybos susitikimą, skirtą vien pasiūlymui dėl DIA. Susitikimas vyko vaizdo konferencijos būdu, o jo pagrindinis tikslas buvo nustatyti politinius orientyrus techniniu lygmeniu vykstančioms diskusijoms. Ministrai patvirtino remiantys horizontalųjį ir į žmogų orientuotą požiūrį DI reglamentavimo srityje ir pabrėžė, kad priimdama šį reglamentą ES gali imtis pasaulinės lyderės vaidmens nustatant standartus šioje srityje. Tačiau jie taip pat atkreipė dėmesį į kelis klausimus, prie kurių reikia toliau dirbti, visų pirma susijusius su taikymo sritimi, apibrėžtimis, tikslų ir techniškai įgyvendinamų reikalavimų, taikomų didelės rizikos DI prietaikoms, nustatymu ir užtikrinimu, kad dėl naujos tvarkos nesusidarytų pernelyg didelė administracinė našta, visų pirma MVĮ ir startuoliams, taip pat būtų deramai atsižvelgta į sektorių ypatumus.
11. 2021 m. spalio 5 d. pirmininkaujanti Slovėnija TELECOM darbo grupėje paprašė delegacijų raštu pateikti pastabas ir redakcinius pasiūlymus dėl pirmųjų 29 siūlomo reglamento straipsnių, kad būtų galima pradėti rengti pasiūlymo pirmąjį (dalinį) kompromisinį tekstą. Po šio prašymo pastabas raštu pateikė 18 valstybių narių.
12. Remdamasi delegacijų raštu pateiktomis pastabomis ir atsižvelgdama į Taryboje vykusių diskusijų rezultatus, pirmininkaujanti Slovėnija parengė pirmąjį (dalinį) kompromisinį pasiūlymą ir *[pateikė jį delegacijoms 2021 m. lapkričio 30 d. TELECOM darbo grupės posėdyje]*. Pagrindinės sritys, į kurias pirmininkaujanti Slovėnija atsižvelgė daliniame kompromisiniame tekste, aprašytos toliau:
- a) **Taikymo sritis**
13. Patikslinta pasiūlymo taikymo sritis; pagrindinis pakeitimas – aiškiai nurodyta, kad į siūlomo reglamento taikymo sritį nepatenka nacionalinis saugumas. Tai atitinka ES 4 straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta, kad kiekviena valstybė narė išimtinai išlieka atsakinga už savo nacionalinį saugumą.

14. Analogiškai buvo paaiškina, kad DIA neturėtų būti taikomas DI sistemoms ir jų rezultatams, naudojamiems vien mokslinių tyrimų ir plėtos tikslais.

b) Terminų apibrėžtys

15. Kompromisiniame pasiūlyme kai kurios apibrėžtys patikslintos ir įtraukta naujų. Visų pirma, siekiant užtikrinti didesnę teisinę aiškumą ir geriau atspindėti tai, kas DIA tikslais turėtų būti laikoma DI sistema, DI sistemos apibrėžtis buvo apribota aiškiai nurodant, kad bet kuri tokia sistema turėtų būti pajėgi nustatyti, kaip mokymosi, pagrindimo ar modeliavimo būdu pasiekti tam tikrą žmogaus nustatytų tikslų visumą. Šiuo pakeitimu taip pat norima išvengti labiau tradicinių programinės įrangos sistemų, kurios paprastai nelaikomos dirbtiniu intelektu, įtraukimo į siūlomo reglamento taikymo sritį. Atsižvelgiant į šį pakeitimą, taip pat buvo patikslintas I priede pateiktas metodų ir principų sąrašas, kad būtų užtikrinta daugiau aiškumo dėl to, kurios sistemos atitinka šią apibrėžtį.

16. Be to, patobulintos kai kurios įvairių reguliuojamų subjektų apibrėžtys (pvz., tiekėjas, naudotojas, įgaliotasis atstovas) arba įrašytos naujos apibrėžtys (pvz., gamintojas), kad būtų geriau paaiškintas jų vaidmuo ir pareigos DI vertės grandinėje. Taip pat, atsižvelgiant į padarytus atitinkamų nuostatų pakeitimus, patikslintos su biometrija susijusios apibrėžtys.

c) Draudžiama DI praktika

17. Kalbant apie draudžiamą DI praktiką, kompromisiniame tekste draudimas naudoti dirbtinį intelektą socialiniam reitingavimui išplečiamas įtraukiant ir privačius subjektus, kad šis draudimas būtų taikomas ne vien viešajam sektoriui.

18. Kalbant apie teisėsaugos institucijų viešojoje erdvėje naudojamas tikralaikio nuotolinio biometrinių tapatybės nustatymo sistemas, patikslinta, kad tokias sistemas galėtų naudoti ir kiti subjektai, veikiantys teisėsaugos institucijų vardu. Be to, išplėstas tikslų, kuriais teisėsaugai turėtų būti leidžiama naudoti tikralaikio nuotolinio biometrinių tapatybės nustatymo priemonės, sąrašas, taip pat susijęs leidimų išdavimo procesas.

19. Be to, pakeista nuostata, pagal kurią draudžiama naudoti DI sistemas, kuriomis pasinaudojama konkrečios asmenų grupės pažeidžiamumu, ir ji dabar taip pat taikoma asmenimis, kurie yra pažeidžiami dėl savo socialinės arba ekonominės padėties.

d) **Didelės rizikos DI sistemų klasifikavimas**

20. Nuostatos, kuriomis nustatomos didelės rizikos DI sistemų klasifikavimo taisyklės, buvo nuodugniai peržiūrėtos, kad būtų užtikrintas didesnis teisinis aiškumas ir tekstas būtų lengviau skaitomas. Be to, peržiūrėtas ir išplėstas III priede pateiktas didelės rizikos DI sistemų naudojimo sričių ir atvejų sąrašas: įtraukta skaitmeninė infrastruktūra ir aplinkos apsauga. Kalbant apie didelės rizikos naudojimo atvejus teisėsaugos srityje, iš sąrašo išbraukta nusikalstamumo analitika ir susiaurintas didelės rizikos kategorijai priskirtų sintetinės vaizdo sankaitos atvejų aptikimo sistemų diapazonas.

21. Be to, įtraukta nauja antraštinė dalis, kad būtų atsižvelgta į atvejus, kai DI sistemos gali būti naudojamos įvairiais tikslais (bendros paskirties DI) ir gali pasitaikyti aplinkybių, kuriomis bendros paskirties DI technologija integruojama į kitą sistemą, tačiau bendros paskirties DI tiekėjas turi nedaug arba neturi jokios įtakos tam, kaip laikomasi reglamente nustatytų pareigų. Siūlomame naujame straipsnyje paaiškinama, kad tiekėju turi būti laikomas bet kuris ekonominės veiklos vykdytojas, nurodantis numatomą bendros paskirties DI tikslą ir pateikiantis tokį DI rinkai arba pradedantis jį eksploatuoti tokiu tikslu.

22. Kalbant apie III priedo keitimo sąlygas, kaip ir 7 straipsnyje, tokių pakeitimų kriterijai papildomai atnaujinti siekiant užtikrinti didesnę teisinį aiškumą.

e) **Įgaliojimų delegavimas**

23. Nuostatos dėl galimybės atnaujinti I priede apibrėžtų dirbtinio intelekto metodų ir principų sąrašą, taip pat nuostatos dėl III priede pateiktos didelės rizikos AI sistemų sąrašo atnaujinimo priimant deleguotuosius aktus buvo gerokai patikslintos: Komisija reguliariai teiks Europos Parlamentui ir Tarybai tokių pakeitimų poreikio vertinimo ataskaitas.

III. PAGRINDINIAI NEIŠSPRĘSTI KLAUSIMAI

24. Be kompromisiniame pasiūlyme tiesiogiai sprendžiamų pirmiau išdėstytų klausimų, pirmininkaujanti Slovėnija nustatė toliau išvardytus papildomus potencialiai sudėtingesnius klausimus, kuriuos reikės toliau analizuoti tolesnėse diskusijose dėl pasiūlymo:

a) **Didelės rizikos DI sistemoms taikomi reikalavimai**

25. Daugelis delegacijų nurodė, kad pasiūlymo III antraštinės dalies 2 skyriuje nustatyti didelės rizikos DI sistemoms taikomi reikalavimai kai kuriais atvejais yra šiek tiek neaiškūs ir turėtų būti geriau apibrėžti. Kad įmonėms būtų lengviau laikytis reikalavimų, reikėtų pateikti praktinių gairių, kaip juos įvykdyti, pavyzdžiui, dėl kokybės ir tinkamumo su duomenimis susijusių reikalavimų kontekste ir dėl tinkamos skaidrumo rūšies ir lygio naudotojams teikiamos informacijos kontekste. Dar vienas iškeltas klausimas, dėl kurio reikėtų tolesnių diskusijų, yra pasiūlyme nustatytų didelės rizikos DI sistemoms taikomų reikalavimų ir būsimų atitinkamų standartų tarpusavio sąveika. Taip pat svarbu pažymėti, kad kai kurie 2 straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi pernelyg griežtais. Pavyzdžiui, reikalavimas, kad mokymo, validavimo ir bandymo duomenų rinkiniai turi būti be klaidų ir išsamūs, daugumoje scenarijų atrodo beveik neįvykdomas. Keletas delegacijų pabrėžė, kad nors tai turėtų būti stengiamasi užtikrinti didžiausiu įmanomu mastu, tai neturėtų būti absoliutus reikalavimas.

b) **Įvairių DI vertės grandinės dalyvių atsakomybė**

26. Kelios valstybės narės nurodė, kad dauguma DIA nustatytų teisių ir atsakomybės teks DI sistemų tiekėjams. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad DI sistemos kuriamos ir platinamos sudėtingose vertės grandinėse, kuriose ribos tarp skirtingų dalyvių ne visada yra aiškiai nubrėžtos, gali būti aktualu iš naujo įvertinti atsakomybės ir vaidmenų paskirstymą, kad jis geriau atspindėtų tai, kaip DI sistemos realiai kuriamos, pateikiamos rinkai ar eksploatuojamos.

c) **Reikalavimų laikymasis ir vykdymo užtikrinimas**

27. Taip pat iškilo susirūpinimą keliančių klausimų dėl to, kad siūlomame DIA nustatoma pernelyg sudėtinga laikymosi užtikrinimo sistema, dėl kurios įmonėms teks didelė administracinė našta ir išlaidos. Didelės bendrovės gali padengti tokias išlaidas, tačiau mažesnės DI sistemas kuriančios įmonės ne visuomet gali turėti pajėgumų ar išteklių, kad galėtų susidoroti su didele siūlomo reglamento nuostatomis nustatytų reikalavimų laikymosi našta. Šiame kontekste kelios valstybės narės nurodė, kad reikėtų supaprastinti ir paaiškinti bendrą laikymosi užtikrinimo sistemą, taip pat reikėtų papildomų paramos priemonių, visų pirma MVĮ ir startuoliams, siekiant užtikrinti, kad jie išliktų konkurencingi. Analogiškai, diskutuojant dėl vykdymo užtikrinimo priemonių paaiškėjo, kad šiuo metu Dirbtinio intelekto akte siūlomos sankcijos gali būti pernelyg didelės MVĮ ir startuolių atveju, ir dėl to jie atsidurtų nepalankioje padėtyje, palyginti su didelėmis įmonėmis, kurios galėtų lengviau padengti tokį finansinį poveikį.

d) **Ryšys su kitais teisės aktais**

28. Daugelis delegacijų pabrėžė, kad reikės tęsti darbą siekiant užtikrinti siūlomo DIA nuoseklumą ir sinergiją su bendra ES teisės aktų sistema. Pasiūlyme reikėtų nurodyti ir toliau plėtoti esamus reikalavimus, nustatytus Bendrajame duomenų apsaugos reglamente, Teisėsaugos direktyvoje, naujojoje teisės aktų sistemoje ir kituose konkrečiuose sektorių teisės aktuose, pavyzdžiui, Bendros gaminių saugos reglamente, kurių reikalavimus esamos DI sistemos jau dabar turi atitikti. Valstybės narės išreiškė susirūpinimą dėl to, kad to nepadarius kiltų rizika, kad įvairiems DI vertės grandinės dalyviams galėtų būti taikomos tarpusavyje nesuderinamos pareigos. Siekiant kuo labiau sumažinti nesilaikymo riziką ir palengvinti vykdymo užtikrinimo pastangas, reikės pašalinti visus galimus teisinius neatitikimus.

IV. IŠVADA

29. Nuolatinų atstovų komiteto prašoma pritarti, kad ši pažangos ataskaita būtų perduota Tarybai.